

Nemzeti Társalkodó

Szombaton, $\frac{1}{45}$ = (Januárius' 15-dikén)

1831

A' márburgi Ifjúság.

Közelebből kaptam egy, külföldre tanulás-végett kibotsátott barátomtól, egy betses levelet; melyben a' többek között a' márburgi ifjúság íródik-le, 's megérdemli a' köztudást. Így ír a' barátom: Megérkezénk ide Márburgba, a' Lahn vize mellett épült hegyi, nem is szép, nem is rút városba, melynek 15,000 lakóssai vagynak: kik felett az universitas parantsol; 's a' Bursch (a' tanuló) a' Professor után, legnagyobb Ur.

Bizonyáglevelünket bemutatván 5 kétforintos tallérért béirtak (immatriculo). Az itteni beirt tanuló' száma mintegy négyszáz, kik közt a' legnagyobb tonus uralkodik: *Első a' betsületérés* (point d'honneur). Ez a' legszentebb, megsérthetetlen, mellyet, ha vigyázatlanságból megbánt valaki; legelső az, hogy botsánatot kér, 's szavát, tettét vissza-vonja, azután letsókolja; mellyet ha megteszen, szent a' békesség, egy barátságos kézszorítás mellett. Itt, nem járvány boldogság bezzeg az ököl-betsület. *Második a' nem-fényeskedés*: némely, egész nap' hálóköntöseben (Schlafrock) jár, a' régi német mód szerint nyakravaló nélkül; sapkában, (kalap, nints itt); más leeresztett szakállal, bajusszal; más spanyol szakállat visel; más megberetválikozik, a' mint kinek-kinek kedve tartja. *Harma-*

dik a' barátság: mely a' legnagyobb mértékben van, 's a' melybe az idegeneket is béveszik jó szívvel, (erre már írott törvénynél-fogva is köteleztetnek). Erre-nézve több kisebb 's nagyobb barátságkörök (Commerz) vannak: mellyek közzül vagy az egyikbe, vagy a' másikba be kell avatkozni, ha az ember különtz lenni nem akar; 's ha azon nemzeteknek, mellyek itt vannak, szellemét, és sajátságát meg akarja esmerni; 's ha magát emberre akarja formálni (melynek legfőbb tzieljának kell lenni minden universitasra-jövőnek; külömben jobb, ha otthon marad: mert legalább nemzetéről nem hágy maga után rossz hírt). Ezt én, még otthon tudva, 's eszemben forgatva, más-felől, az ellenkező esetből foljható rossz következéseket is; legelső gondom a' vala, hogy egy oly' társaságot válasszak, mely az itteni universitáson tanuló' közt a' legjobb hírű, szorgalmatos, 's a' mennyiben lehet, külömbféle nemzetekből lévő, és külömböző tanulmányokra (Fach) készülő ifjakkól álljon. Ennek feltalálása nem kitsiny dolog egy újjontzra nézve! De szerentsémre első esmerettségemet egy graubündeni Schweizerrel téven, kinek egyenes szívét, tiszta maga' durva interesséjét nem vadászó, hanem az emberiséget minden emberben betsülő barátsági érzését, és mi-

volt szép lelkét, mely szeméből, leszédéből, magaviseletéből kitündöklik, az első találkozásakor megismerem. Ez, megismertetett egy strombergi derék burkus ifjúval, és ez egy idevaló *Dietz* nevű polgárnak (Burger) hároméves akadémista fijával, kiből legtöbbet nyertünk. Ugyan-is ő másnap egy osonnát-adván, mely theeből, kávéból, piskóltából, almából és kalátsból állott, arra elhívta jó barátjait, kik a' legválogatottabb ifjaknak látszottak, 's azok közt vala két idevaló Professor' fija is, és minden tanulmányból egy-egy, mindössze 12. Ezen soirére (a' mint nevezik) minket is elhívott, annyának, ki egy derék, mivel asszony, jelenlévő barátjainak ajánlott, kik is nagyon örvendettek, hogy kitsiny kerületjek két Magyarral szaporodik. Itt töltvén barátságosan el, mintegy négy-órányi időt, az alatt minde-nikkel megesmerkedém. A' gyűlés azzal homlott-fel, hogy tanuljunk mi 14-en olaszúl, egy ide Rómából közelebből került ifju aventuriertől, ki *Dietz*nek ajánlotta vala magát. Meg is fogadók ezt, egy hónapra, együtt, öt talléron; de mivel ezen nyelvmesternek szobája igen keskeny vala, én ajánlám szobámat, 's az óta hozzánk jár tanulni estvéli 6--7-ig az előttem nagyon kedves, 's reám-nézve sok jót okozó kis társaság. Ezen kis barátságkörnek köszönhetem azt is, hogy egy Adelmann nevű kasseli orvossal megismerkedtem: ki is elvitt december 11-kén bennünket egy barátságkörbe, melynek ő, 's az universitászbeli legválogatottabb ifjak a' tagjai, 's ezek közt Hertzeg Wittgenstein prussiából. Minekutánna Adelmann ezeknek, kik mintegy 80-an valának, együtt ajánlott volna, forró kéz-szorítással fogadtak. 'S elkezdődvén az ártatlan mulattság, ezen szóra: *Hört auf, steigt das Lied*, mind elhalgatának; 's a' négy fő-énekes elkezdvén a' dalt

(melyre külön-válogatott darabokból álló énekes könyvök van), azt, szép egybehangzással fűtták a' jó rhénusi bor mellett. Ezután sokat kellett kinek-kinek, és így, nekünk is *magyarul*, énekelni. Én, ezt éneklém: *Es a' pohár bűjdosik, eljen a' barátság*: mellyet ők úgy megszerettek, hogy meg kellett nekik magyaráznom, 's ők is énekeltek *magyarul* nagy örömmel. Ezt én látván, ajánlottam, hogy a' kinek tetszik magyarul tanulni, én jó szívvvel tanítom ingyen. Melyre nem volt szünete a' vivát kiáltásnak, hat-hét versen, 's minden szavamra kiáltoztak, ajánlották barátságokat, nem haszon-lesésből, hanem, mivel honyszerető barátokra találtak, nevünket könyveikbe írátták, kértek, hogy keressük-meg őket, 's ígérték, hogy megtanulnak magyarul. Mely a' magyar literaturára nézve nagyon sokat tenne, ha divatba jőne, 's még annál-többet a' Magyarok-ról való nagyon tsekély 's helytelen képzeiteknek megváltoztatására, mely az eddig általunk bejárt helyeken mindenütt uralkodik. A' mi *Dietz*ünk már el is kezdte, a' magyar nyelv' tanulását, 's nagy örömmel folytatja. (Adjon Isten neki előhaladást! Közlő). Így eltelvén valami öt órányi idő, mellyet nem adnék-ki éltéből öt esztendőért, midőn vége lenne az éneklésnek, kérdém egy jó barátomtól, melyik a' burkus H. Wittgenstein. Elejbe vive, 's ajánla neki is, ki egy szelíd, kedves tekintetű, szép testű ifju, mintegy húszéves. Ez is megszorítván kezemet ajánlá magát, 's kiköté, hogy ne urazzam: mert itt minden ember egyforma. Melyre midőn emliteném a' Nagy Károly' tudósokkal-társalkodását, 's az ő abbani magaviseletét: nagyon megörvendett, örömmel beszélgetett egy darabig, 's más napra újra elhívott társaságába, mellyet örömmel fogadva megköszönénk, 's elbútszánk a' már oszló kedves tár-

saságtól; kívánságok szerént egy magyar énekkel, mely vala a' Béla-futásából: *Köszönöm jó szívu lélek, hogy házadba befogadtál* 'sat. Ezt újra elmagyaráztatták, 's éljen-kiáltozás mellett a' gráditson lekísértek; maga Witgenstein karon fogva vezetett-le bennünket, 's meghagyta, hogy mindenkor elmenjünk társaságokba: mely, kivéve ezen napit, rendszerént 1.1/2 óráig tart hetenként kétszer, 's nem kerül többé egyszer fél kupa sernél. Hatan a' társaságból kiválva, a' mi magyar *Ez a' pohár bujdosik*-énekünket danolva, haza kísértek, mint idegeneket.

Szép időtöltés, bár mennél-többen követnők hazánkban! Ehhez még ennyit teszsek hozzá: Saxoniában, a' mint nekem egy onnan kijött rézműves legény (nehogy lekárogjanak, hogy tanulólétemre, szent gözkörömet mester-legény' lehelletével megfertéztetem) beszéllette, múlatóházak vagynak, a' hová az ifjú legények, 's leányok egybegyűlnek, együtt a' legtisztességesebben töltik idejüket. Ő nekem szüntelen arról panaszolt, hogy Vasárnaponként a' boritalnál egyéb időtöltése nem lehet, mint hazájában volt. Ezen múlatóházaknál haszonnal lehet bezeg olvasni a' Dorf- és Bauren-zeitungokat. Mikor jutunk mi oda?! — Sz. Gy.

Gazdasági tapasztalás

A' Tudós Világnak tudósabbítására, hassanak-bé a' Tudósok. — Én az Hazám' Gazdájnak, igyekezem, használni, tapasztalt dolgokkal. Babonásoknak tetszenek, bár magam azon feljül vagyok —, előttem is, — némellyek, de minthogy megmagyarázását a' Fisikusoknak hagyom, a' ki akarja, bizonyos hasznát tapasztalni fogja, közre, botsátott jegyzéseimnek. — Ha a' mint én magamnak, más úgy a' közönségnek, — a' titkos okokat ki fejtegetné, szeretném.

Farkas-Tályog (Armura, Oláhul).

Járja ez a' rothasztó nyavaja a' fél esztendőskortúl-fogva, inkább három esztendőskorokig, néha idősebb marhát is, legfőbbképpen a' kövérebb ökor-borjúkat, ritkábban az ünöket. A' nyavajja abban áll, hogy nagyobbára, vagy a' jobb, vagy a' bal marjánál, így ottantottan az hátúlsó részen a' tsipó tsontnál, meg kezd dagadni. Ha az ember tapogattja — vartyog. Ha kivágja, habos genettség folj, és megnyúzásokor veressen marad az húsa. Azon lábát, a' melyre esik a' nyavajja, sántíttja — sőt fekszik — étel 's ritkán ital nélkül.

Ha reá esett ez a' rothasztó nyavajja, már késő orvosolni, mert akar kígyó-fügyökeret (paponya) egy iznyit húzzon a' szügy-leppentyű' alsó részébe, akar eret vágjon rajta — tsak az elveszés a' következése.

Elő-orvoslásul használják a' jármozást, kisedet járomban, nem terhet húzni, hanem rötksölni és soványítani.

De ennél bizonyosabb elő-orvoslása az, hogy a' *Gazda* legyen vigyázó a' borjúzó *Tehenére*, és figyelmezzen, hogy a' borjú, a' jobb, vagy bal oldalával esik-e a' földre? És azon fülét, a' melylyel a' földre esett, hasítsa-meg egy késetskével, hogy abból tsepegdegeljen a' vér, az akar a' földre hüljön, akar az anyja nyalja bár, az mind-egy. — Elég az, hogy ezt hasznosnak esmértem, 's láttam másoktól. — Ajton.

Daniel Móses.

A' Kérői Ferdó' haszna

Történt rajtam, az elenyészett 1850-dik esztendőben, hogy mártzius hónapjának napjaiban, a' fortsakomba, (fartsikámban) éjtszaka, ágyban-fekvésemmel egy fátális hülést kaptam — melynél-fogva olyan szerentsétlen lettem, hogy azon hülés annyira elvögződött a' testemben, hogy nem voltam cápax, se fekünni, se jár-

ni, se ülni, se pedig felöltözni, se levetkezni — hanem mindig a' tselédeim öltöztettek, és azok vetkeztettek-le, minden-féle patikai orvosságokkal, és egyéb házi orvosságokkal próbáltam annak gyógyítását — de semmivel ki nem tudtam magamat gyógyítani, —hanem a' mások' javaslásából elmentem, a' Kérői ferdőre — a' mely vagyon Szamosújvár mellett, és ott meg feredtem 24 versen és azon ferdések által, Istennek hála, szépen kigyógyultam, azon kegyetlen reümatizmusból — minden patikabéli cura nélkül: — már most, Istennek hála, jól vagyok — következésképpen jónak látom lenni ezen hasznos Ferdőt az országba másoknak hírré tenni. B. P.

Észrevétel — Magyarországról

A' Hunnok' és Avarok' várairólvaló a- azon betses Értekezéshez, mely az 1830-diki Nemzeti-Társalkodó' 45-dik Számjában jelent-meg, illenek Aventinusnak azon szavai, mellyek Fő-Tisztelendő Budai Ésaia's Úr' Magyarország' Históriaja I. Kötete' 51-dik lapján, így következik: "Porro, Avari portionem suam novem segmentis et circulis, quos *Rhingos et Landweras* dicimus, tutandi causa cinxerunt. Distabant inter se hujusmodi tutelae circiter millia passuum quadraginta, unaquaeque circuitu millia passuum quinquaginta amplectebatur; et septa erat aggere militari sive (nem "sine") fossa, qui murus a' varrare a' Teutonibus *Haga Heccaque* vocari solet."

Itt az "a varrare" nem "Avar ark"; hanem valósággal "a' vár' árka", azaz: a' vár-árok vagy a' vár' árka. Van ugyan a' deákban is *varo*, — are szó, "keríteni" jelentésben, mely a' circulus-hoz ugyan, hozzá illik; de a' "qui murus" — hoz és a' "Haga Heccaque" hez, a' mi csak "palánkozatot" jelent, éppen nem alkalmaztatható.

A' mai Ördög-árka is, igen hihető, hogy az Avaroknak részint határ-, részint védelem-árka volt N. Károly' Frankjai's a' szomszéd népek ellen, 's igazi neve aligha nem "örítők" (örizők, örök, katonák)-árka volt, mellyet az akkori köz-nép, temérdek fáradságáért készítése mellett, talán bosszújában, vagy talán csak az utóbbi Maradék' tudatlanságában a' rövidebb's atyátságos hasonló hangu ördög-árkára tsavart a' kimondásban. Sz.

A z E l m e

(Felelet a' Hastzimü darabra Nzeti. Társ. 50-dik Számja 1830.)

Szegény Elme, ugyan járál,

Minap Szultán-korodba!

Te fejedre Babért várál;

'S le tömtek önn gyomrodba!

A' Has- a' has Ura ennek

Az egész pompás Mindennek! —

Sans façon- kikiálták.

Óh te szelid Társalkodó!

Az ész' helye van benned:

Még is most kelle dobzódó

Has' Kurirjává lenned!

Tzéled nem eszem- iszom volt,

A' mit sok szép elme koholt —

Annak vagy te Tárháza.

Isten mentsen! — hogy ma a' Has

Nyerje-meg a' Főseget.

Ö-Kegyelme nyert csak a' Vas-

Időkben elsőseget.

Jó- jó- neki enni adni.

'S csak e' mellett kell maradni.

Nints ma Prioritássa.

Pesten- a' Tudós-Társaság,

Mely magát felemelé,

Intézetét nem tunyaság-

Nem a' Hasnak szentelé.

Valjon Akadémiákat,

Ordót, Typográphiákat

Hol állítanak hásnak?

Rendes volna- ha az Örlő

Mikor malomba menne,

A' malomnak, 's forgó tsörlő
 Kerék' 's könek köszönne;
 A' Mólnárt számba se venné;
 Szavát a' garadhoz tenné,
 Az őrlésbeli rendért.
 Igaz ugyan: — így értette
 Talán az időtöltő,
 A' has' ügyét követelte —
 Író- maga a' költő; —
 Igaz- mint meséz Pézseli;
 Ha a' has tsak széllal teli,
 Ész, tagok megakadnak.
 Ám, de e' még nem azt teszi,
 Hogy a' has a' főbb legyen.
 Az Ész, létét égből veszi;
 Rendelést 'hát ő tegyen,
 Testnek és hasnak hatalmas
 Királya legyen; mert a' has
 Tsak állati machina.
 Ha úgy lenne- hogy a' Has szült
 Először Társaságot;
 Régi dolog! — most jól készült
 Ész vezérel világot.
 Esznek, isznak; de gondolnak
 Már ma többet; 's nem bókolnak,
 Nem áldoznak a' Baálnak.
 Hajdan a' Vadság- ha igaz,
 Hogy dúlt hasért, Jóságért;
 Ma már az elme él 's vív az
 Erköltsi szabadságért.
 A' has a' másét elvette.
 Ma az elme vissza tette
 Az embert jussaiba.
 Vegyük Allégoriának
 A' hasról e' Verseket;
 Értsünk rajta a' Hazának
 Vagyont, termést, kintseket.
 Még is ha ott nints az elme,
 Mindenik lessz veszedelme
 A' Szent Köz-bóldogságnak.
 A' has az ész' híre nélkül
 Mindezeket el éli.
 De az ész azt, a' mi szűkül,
 Más többel feltseréli.
 Elme terem világokat;

Elme szülte a' Nagyokat.
 A' has mindég tsak emészt.
 E' kis pokol mindent elnyel;
 Bóldogsága állati.
 Betegségek, puha kénnyel
 Undok tunya fajzatji.
 De az ész tiszta világban
 Él állandó Bóldogságban;
 A' Sorsot tsak neveti.
 Az elme égi szárnyakon
 Repesve tsudákat tesz;
 Túl bájol a' Sírhalmonkon;
 'S Irus vele Kroesus lesz.
 A' Szerentsében nem ámit;
 A' bal sorsban megvidámít;
 Mint mennyei Tünemény.
 A' has mint barlang tenyészti
 Dohát setét gyomrában;
 Mindent, 's végre megemészti
 Önn-magát is magában.
 Élt, hogy egyék; ett hogy éljen;
 Nagyot, szépet ne reméljen;
 Mint férgek' eledele.
 Az ész- Lélek, öröklétü,
 Él a' Menny' Angyalival.
 A' has megrothad nagy étü
 Kövér potrohosival.
 A' has emberből barmot tesz':
 Az elme által pedig lesz
 Az emberből Félisten.
 Az elme szült nagyot szépet;
 A' has mi bravourt tsinált?
 Mi visel itt Isten képet?
 Sok remeket mi talált?
 Nem a' has, nem a' borisák,
 Nem a' giz-gazzal töltött 'Sák;
 Hanem az okos elme.
 Ha az ész miatt gyötrelme
 Van néha a' Világnak;
 Jól léteit is tsak az elme
 Szülhet a' Társaságnak.
 Az indulat, nem az elme,
 Inkább a' földnek gyötrelme.
 'S itt is a' has a' Mester.
 Tán tisztábban kifejezte

Vólna magát az Író;
Hogy ha előre érezte
Vólna, hogy ész a' Bíró.
Megengedjen hát a' Költő!
Has ne legyen időtöltő

Rovására az észnek.
A' has mértékletes legyen;
'S élés-háznak maradjon.
Az ész Királypáltzát vegyen,
'S a' hasnak törvényt adjon.
Békkel éljenek egymással;
'S a' has mondja el-szánással:

"Fiat voluntas tuá!! —

Írá—a' Hasnak nem-ellensége;
Az elmének Baráttja.

A' Doctor Hanemann' újj gyógyí-
tási módjának követésére; Orvos Doc-
tor Tekintetes Pávai Fazekas Sámuel Úr,
Nemes Kővár-Vidéki Ordinarius Physi-
cus; a' Nemzeti Társalkodó 34-dik —
35-dik és 36-dik Számu Levelében, az
1850-dik Esztendőben kiadott, a' 8/21 —
a' 8/28 és a' 9/4-dik Hónapjaiban, más
Orvos Társait felszólította.

*Mely Felszólására egy alább írt Egy-
ügyü Orvosnak Megjegyzései.*

A' Teremtéstől kezdve, (melynek meg-
határozását a' Chronologusokra bízom)
a' constituált, regulázott, és formált em-
beri Társaságban; ha epochánként vagy
üdüszakaszonként, közönségesen a' fel-
jegyzett Históriaikat megtekintjük; úgy,
bizonyosan nem leszen egy Tárgy is oly-
lyan szembetünő, mint a' megállított
vagy constituált Törvényeknek szüntelen-
való Változások; melyeket a' Tudósok,
mindenkor a' Természet' Törvényéből
(Lex Naturae) gondolták meríteni; és
mindazokban semmi sem vala oly' szük-
séges, hasznos, és megkívántató, mint
széles értelemben véve: az Ember e-
gészséges állapotjának fenntartása; (con-
servatio et nutritio); mellyel a' Szent
Írásban, mind az Ó és Újj Testamen-

tom világosan állít; a' világi Historicu-
sok tisztán mutatnak; és maga az Em-
beriség is, igazán bizonyította. — Hát még
mennivel vala ditsőségesebb, felsége-
sebb, 's egyszersmind joltévőbb is, az
emberi Társaságra-nézve azon elintezés-
ben való Végrehajtás, széles értelemben
véve: az Ember beteges állapotját eny-
híteni, és azt az egészséges állapotra vis-
sza állítani, 's abban fenn tartani; (cu-
ra et gubernatio); azt nem tsak Üdve-
zitőnknek Tanítása állította, hanem az Or-
vosoknak is fáradhatatlan ügyekezetek
mutatja; 's nem külömben a' Régieknek
Históriájok bizonyította; a' kik az orva-
si Végrehajtásokra választott Férjfiakat,
a' Mythologia szerént, fél Isteni rang-
ba emelték, mint: Centaurust, Chiront,
és Aesculapot; mely utólsónak Fiai vagy
Tanítványai, Podalirius és Machaon;
Leányai pedig vagy Tanításai (Theorea),
Hygea vagy Salus, (egészség), Jaso vagy
Meditrina, Panacca és Aegle (orvosi sze-
rek); Az Orvositudomány' szövevényei-
nek, vagy az Aesculap görtsös bottjának
Hordozója, Telesphotas, (tüzes vagy se-
besvégrehajtó) vala. A' szülő Asszonyok
különösön Dianát tisztelték.

Doctor Fazekas Úr, éppen egy ilyen
szükséges, hasznos és megkívántató, de egy-
szóval joltévó Intézetnek Végrehajtásá-
ra serkenti-fél más Orvos Társait; és
tsak-nem az emberi erő felett, 's min-
den Okosságot fejlül múltó érzését, szen-
vedő Embertársai eránt, Felszólásában
kimutattja azzal: hogy azoknak beteges
vagy nyavalyás állapotjokat, oly' ól-
tsó és könnyű móddal helyre állítani ki-
hirdeti. — Vajha céltelérő lehetne Inté-
zetében kívánsága! úgy, bizonyosan a'
szenvedő Emberiségtől a' Borostyán-ko-
szorút elnyerte. — Hanem, még a' Dr.
Hanemann' Munkájának magyarra fordí-
tott Darablásából, úgy láttzik: hogy Mes-
terének újj orvoslási módjában, inkább

tsak, extasisban jött, vagy attól eltaggattatott; a' midőn minden Tanítójinak, 's más Orvos Társainak, az orvosi Végrehajtásokban, értelmeket kétségsbe hozza. — (foljtatása következik)

Nemo est *Doctus*) nisi comparatus
Nemo — indoctus)

Egy, unalom mellett írott Levél így kezdí bezárni beszédét: "De hogy a' sok szó-beszéd között 'sat. — Intés a' Híradó' Kiadójának, hogy azon hoosszas beszédnek tsak a' lelkét tegye ide, mely itt következik: — "Nekem a' Híradó, ezen adresse alatt járt: "Komorvári Tiszteletes Tud. Lakatos *Ferdinánd* Ref. Prédikátor Úrnak." Ezen én, a' jövő fél esztendőre, változtatni kívánok. 1) A' nevem jövő esztendőre is, a' maga' valóságában megmarad, mert én Református ember vagyok a); hanem, annak a' sallangjai, vagy kihagyás vagy által-tétel által, változni fognak. Ki-marad ez: *Tud.* E' teheti ezt is *Tudós*; én pedig annak magam nem érzem: teheti ezt is, *Tudatlan* b); annak pedig magamat nem esmerem. Ugyan, mi vagyok hát én c);

a) Értésünkre adja T. Lakatos Úr ez által hogy ha Református ember nem volna; úgy, saját nevét is megváltoztatná: holott így is megváltoztathatta volna, mert ímé az Anglo-Reformátusok is egyre változtatták a' magokét.

b) A' ki egy Paphoz szálló vezetékben, nem találja ki mit teszen a' megtsonkított *Tud.*; az, vagy igazán tudatlan, a' mit T. Lakatos Úrról senki okos fel nem teszen; vagy ez az Úr, az adresse' nyomtattatójáról feltette írt levelében, hogy a' Kiadó gaz-ember: tertium non datur: mert, mondja-meg nekünk gántsoskodó Úr miket nem te h e t n e — de majori ad minus — ts. k. vagy németül: k. k. egy szörnyű nagy tiszteletű adresse-ben? 's akkor, józanon gondolkozva, 's efféle blitri-ségeken nem dolgozva; mondja magának — tsitt!

c) Azt nem mondhatni hogy izgága; mert tudományról, nem erköltsről van szó: hanem, ha magát esmérven, tudományos Characterét nem

ha, sem tudós, sem tudatlan? mert e' kettő között, holott legtöbben ügyelgünk benne, nintsen közép-név. — Így lessz tehát ezután az én adresse. "Kökényesi "Ref. Pap. Tiszteletes Komorvári *Lakatos Ferdinánd* Úrnak. *Kökényesen*." Már ebben egy szó sints, a' mire ne tudnék felelni, ha valaki rá-mára húzna d). Haszna van ebben a' betűrakónak is: mert he-tiben 6 egész betűvel kell neki kevesebbet raknia. e).

tudja magyarul elő adni, elő adjuk mi azt ez által: Tudós is, nem is v. Tudatlan is, nem is, sed — c o m p a r a t u s. Ha pedig tsakugyan magyar-szó kell, mely, se nem arrogal, se nem derogál, ott-neki — T a n ú l t ember.

d) Rá m a: 1) A' Reformatio nem Kökényesen történt; pedig az (a') articulus nélkül, azt teszi. 2) R e f. P a p. = Referens, Referendarius Pap (Fő-tiszt.) Kolosváron lakik: mert R e f. nem tsak Reformátust lehet — ex analogia. 3) P a p. punctummal, a' nominativusban van; de divisi-vel, makkaf-al (Pap-) ellipsis benne a' n a k. De, tegye kökényesi a' Pap' hivatala' helyét: úgy T. Lakatos Úr jól tette volna, ha alól, lak-helyét is kinevezte volna; melyet magunktól kelle kitanulnunk, hogy lakva is kökényesen, nem pedig valamelyik filiájában lakik. 4) Komorvár, lehet tiszteletes Helység — mi, azt sem tudjuk mēre van? — de hogy Tiszteletes nevet érdemeljen, — köve hisszük. — Valjon nem leg-jobb lett volna — é így az Adresse: Komorvári Tiszteletes *Lakatos Ferdinánd* Református Pap-Úrnak, Kökényesen? — ha egy Budai Esaiás-Prédikátor mellett, ezt az ékes-szóllási virtust nem szenvedheti.

e) Ennek a' bibéjét meg fogják L. F. Úrnak a' typographiához egykisség értők magyarázni. Megesne a' Kiadónak, ha 52 adresse: 52 ízben rakatna ki 's nyomtattatna. — Egyéberánt, nem hogy alkalmatlan lett volna az L. F. Pap-Úr levele; sőt inkább jól esett hogy az álmodat kikergette szemünkből. — Nem látott volna ez a' semmi hasznot nem hajtó critica köz-napfényt, ha már előre be nem barangolta volna Kökényes' vidékét, 's keresztül nem ment volna a' Compoltéurökön. De, még is tanúság benne az, hogy a' Mandatarius, adja jól fel saját Vezetékét, ha a' Redacióra nem meri bízni a' stilizálást.

Követésre méltó Példák

A' tudomány a' Szerentsében ékesít, a' Szerentsétlenségben bátorít — a' tudomány Szépség, a' tudatlanság éktelenség — amaz világoosság, ez setétség.

A' mi nem hozzád illő, azután ne ásítózz.

Azidegen bolond sokszor időtöltésünkre — a' hozzánk tartozó, keserűségünkre van.

A' mások' gyengességét tréfából is illetni sértés.

Szünj-meg azzal tovább is tréfálodni, a' kit már megpirítottál.

A' bölts' szíven a' bosszúálló indulat, mint a' meredek hegy' oldalán a' víz, meg nem állapodhatik.

A' ki mind jó, mind rossz tettedet egyformán dítseri — vagy bolond, vagy alacsony hízelkedő.

A' dítösséghez vezető út bajos.

A' ki a' maga' szíve' táblája írását olvasni tudja — megtanúlhatja azt is, a' mi a' másokéban el van rejtve.

A' ki hibáit jobbitja, egy mélységnek bétöltésén; a' ki virtusait szaporítja, egy hegynék magossabbra-emelésén dolgozik: de mind-a'-kettőre millyen keveset tehet, tsak egy vagy két kosaratska földvetésével.

A' testi szépség egy rövid időre hozzánk bétért útas — a' lelki dísz, egy elválhatatlan barát.

A' valódi dísznek nints szüksége külső ékesítésre.

A' külső ékesség az asszonyi nemet illeti — a' férfi, virtusaiban keresi kedveltetését.

A' félénkség és bátortalanság sehol sintsenek a' magok' helyeken.

Egy mesterség az is, ha észre nem veszszük azt, a' mi észre nem venni való.

M. K.

Az Alvásza-i Feredő

Küldök egy Extractust is melynek Auc-

torját, vagy-is, nyomtatványát, melybe az erdélyi többi Mineralis vizek is elő-fordúlnak, eltévesztvén, hol lett ke- lése 's mely Esztendőben, nem tudhat- ván, bár tsak annyiban, a' többek kö- zött, Magyar Nemzetünk' hasznára ki- botsáttatni méltóztatson magyarul, mert ezen hasznos víz 's szép tájék, kár hogy nem esmeretesebb; hiszem hogy többek- nek fog gyógyulásokra szolgálni. — Kö- zelebbről, tsak azt kívánom ide ragasz- tani, hogy egy Ribitzei Birtokos, *Ri- biczey Ferentz* Úrnak Kološvárott tan- uló egyiky fíjának lábába valami fata- lis betegség támodván (elfagyottnak mon- dották) a' Kološvári Orvos Urak elvág- ni javasolták, mellyet szülei helybe nem hagyván, a' vacatio ideje alatt 4 hétig ottan tartva naponként kétszer feredni rendelte a' Ns. Vgye' Orvosa, 's oly' szerentsés következzel, hogy az írt idő alatt, még-tsak jelei se maradtak előh- eni lábabeli nyávajának, 's ma is Ko- lošvárt tanuló Ribitzey Antal ép ember- ré lett. (az Extractus, magyarul, követk.)

Újj-esztendei Köszöntés némely tran- sító Postákhoz.

Én, a' — — — — i Postahívatálhoz elküldöttem a' 2 fl. 30 kr. C. pénzt, a' mint az a' Nzti. Társalkodó' 49-dik Szám- jában meg van írva: hanem ottan még 30 krt. is kérnek. Én tehát ma ezt is megküldöttem. E' szerént, a' Társalkodó nem 5, hanem 6 forintba kerül eszten- dő alatt.

Ez, a' Red. tapasztalása szerént, méltó p a n a s z: mert a' Fges. Aerar. eb- hől az 5 forintból esztendő alatt tsak 24 krt. veszen, midőn ez az indiseretum Pos- ta-hívatál 60 krt. kíván magának, ren- des fizetésén kívül; a' miért az Aerar. jövedelmét nevelni, sportel nélkül is tar- tozna legalább negative, az Előfizetők el nem-idegenítése által.